

Proctitis

Wat is proctitis?

Proctitis is een ontsteking waarbij het slijmvlies van de endeldarm ontstoken is. Proctos is het Griekse woord voor 'endeldarm' en -itis betekent ontsteking. De endeldarm is het laatste deel van het spijsverteringskanaal. De dikke darm gaat over in de endeldarm, die ongeveer 12 cm lang is. De endeldarm wordt afgesloten door de anus. In de endeldarm wordt ontlasting tijdelijk opgeslagen, voordat deze het lichaam verlaat. Wanneer de endeldarm vol is, gaat er een seintje naar onze hersenen. We krijgen dan 'aandrag' om naar het toilet te gaan. Een andere naam voor endeldarm is rectum.

Proctitis kan eenmalig optreden, maar kan ook langdurig klachten veroorzaken of steeds terugkeren. In dat geval is er sprake van een chronische proctitis. Soms kunnen de ontstekingen zich uitbreiden naar de hele dikke darm. We spreken dan van colitis ulcerosa.

Oorzaak

In een aantal gevallen is de oorzaak van proctitis bekend. Proctitis kan ontstaan door:

- **Bestraling:** Door bestraling, bijvoorbeeld bij patiënten met baarmoederhalskanker of prostaat­kanker, kan het slijmvlies van de endeldarm beschadigd raken. Hierdoor kan proctitis ontstaan. Deze vorm van proctitis zal genezen zodra de bestraling stopt.
- **Laxeermiddelen:** Door langdurig gebruik van laxeer­middelen

(zetpillen) kan het slijmvlies van de endeldarm geïrriteerd en ontstoken raken.

- Door het inbrengen van vreemde voorwerpen in de anus kan het slijmvlies van de endeldarm geïrriteerd raken
- Een infectie met een seksueel overdraagbare aandoening, zoals gonorrhoe, syfilis, chlamydia trachomatis en herpes-simplex.

De meest voorkomende en bekendste vorm van proctitis is 'chronische idiopathische proctitis'. Idiopathisch betekent dat de oorzaak onbekend is.

Klachten en symptomen

De belangrijkste klacht bij proctitis is een plotseling hevige aandrag voor ontlasting. Het is vaak moeilijk om de ontlasting tegen te houden en op tijd het toilet te bereiken. Dit gebeurt vaak meerdere keren per dag. Ook komt het veel voor dat er wel aandrag is, maar er geen ontlasting komt. Dit wordt loze aandrag genoemd. Meestal is de ontlasting normaal gevormd en heeft men geen last van diarree. Wel zit er vaak bloed, slijm en pus bij de ontlasting. Koorts of verhoging komt bij proctitis vrijwel niet voor.

Behalve deze lichamelijke klachten heeft proctitis ook veel invloed op het dagelijks leven. Uit angst om plotseling overvallen te worden door hevige aandrag, ondernemen veel patiënten steeds minder activiteiten. Boodschappen doen, winkelen, werken en reizen kunnen een probleem worden. De kans bestaat dat

men zich op den duur steeds meer gaat terugtrekken, waardoor men erg geïsoleerd raakt.

Diagnose

In eerste instantie wordt een lichamelijk onderzoek en onderzoek van de anus (rectaal toucher) verricht.

Bloedonderzoek wordt gedaan om te kijken of er sprake is van een ontsteking. De ontlasting wordt onderzocht om andere oorzaken, zoals een infectie met bacteriën, parasieten of wormen, uit te sluiten.

Hierna kan een proctoscopie worden gedaan om het slijmvlies van de endeldarm te onderzoeken. Bij dit onderzoek wordt een flexibele kijkbuis (endoscoop) via de anus in de endeldarm gebracht. Het slijmvlies kan worden onderzocht op ontstekingen en ook kan er gelijktijdig een 'hapje' uit het ontstoken slijmvlies worden genomen. Dit noemen we een biopsie. Het 'hapje' (biopt) kan daarna onder de microscoop verder worden onderzocht.

Om te onderzoeken of de ontsteking zich ook in de rest van de dikke darm heeft uitgebreid is soms een sigmoïdoscopie of colonoscopie nodig. Dit zijn allebei, net als een proctoscopie, kijkonderzoeken van de dikke darm. Bij een sigmoïdoscopie wordt de endeldarm en het daarboven gelegen S-vormige deel van de dikke darm (het sigmoïd) onderzocht. Bij een colonoscopie wordt de hele dikke darm tot aan de dunne darm onderzocht.

Behandeling

Een proctitis kan normaal gesproken goed behandeld worden met medicijnen. De arts kan verschillende medicijnen voorschrijven, afhankelijk van de ernst en de duur van uw klachten.

De meest voorgeschreven medicijnen zijn:

- Zetpillen met een ontstekingsremmende werking.
- Ontstekingsremmers in tabletvorm, om uitbreiding van de ontstekingen naar de dikke darm te voorkomen.
- Bij langdurige klachten kan de arts klysma's met ontstekingsremmende medicijnen voorschrijven.
- Medicijnen die het afweersysteem onderdrukken (immunosuppressiva).

Om te voorkomen dat de ontsteking telkens weer opvlamt, moeten de medicijnen vaak langdurig worden gebruikt. Pas als er geen klachten meer zijn mag u het gebruik van de medicijnen langzaam afbouwen. Doe dit altijd in overleg met uw arts.

Soms is het noodzakelijk, ook al zijn er geen klachten meer, om toch een lage dosering van het medicijn te blijven gebruiken. U mag dus nooit op eigen houtje stoppen en nooit in één keer stoppen.

Soms wordt een operatie uitgevoerd om een tijdelijk stoma aan te leggen. Een stoma is een kunstmatige uitgang voor ontlasting via uw buikwand. Dit stoma kan na verloop van tijd weer worden opgeheven. In de tussentijd heeft de endeldarm dan de kans gekregen om zich te herstellen. In zeer zeldzame gevallen is een operatie noodzakelijk, waarbij de endeldarm wordt verwijderd en een blijvend stoma wordt aangelegd.

Tips en adviezen

Voeding heeft geen invloed op de oorzaak van de ziekte. Een gezonde voeding kan de klachten wel positief beïnvloeden. Eet gezond, gevarieerd en vezelrijk. Vezels zitten met name in groente, fruit, peulvruchten en volkoren producten.

Als u last heeft van diarree, is het belangrijk dat u veel drinkt en zorgt dat u voldoende zouten binnenkrijgt. Dit om het verlies van vocht en zouten via de ontlasting te compenseren en uitdroging te voorkomen. Bij de drogist en apotheek is ORS (Oral Rehydration Solution) verkrijgbaar. Dit poeder kunt u oplossen in water. ORS is een probaat middel om het tekort aan vocht en zouten als gevolg van diarree weer aan te vullen.

Meer informatie

Crohn en Colitis Ulcerosa Vereniging
Nederland (CCUVN). Website:

<http://www.crohn-colitis.nl>

Sommige dingen zijn niet te verteren

Deze foldertekst is afkomstig van:
www.mlds.nl

Opmerkingen over deze folder

Ontbreekt er informatie in deze folder of is iets onduidelijk beschreven, dan horen wij dat graag. U kunt uw opmerkingen doorgeven via voorlichting@zha.nl